

Boekbespreking

Frank van der Meer

De Rond, J., 2004. Atlas van de Wilde Bijen in de Amsterdamse Waterleidingduinen. Uitgebreid voorlopig overzicht van 85 soorten. - Waterleidingbedrijf Amsterdam Rapportnummer EIS2004-13. (Voor PDF-file in full-colour zie: www.jeroenderond.demon.nl/onderzoek/overzicht_publicaties.)

Dit boekje bevat een overzicht van alles wat tot nu toe bekend is over het voorkomen en de verspreiding van bijen in de Amsterdamse Waterleidingduinen. Het telt 127 pagina's, is mooi uitgevoerd en voorzien van prachtige tekeningen in kleur van de auteur. Vooral de afbeelding van een Heizijdebij *Colletes succinctus* op een bloeiwijze van struikheide is een juweeltje door de vlotte, trefzekere weergave en de frisse kleuren. Het werk valt in twee delen uiteen; enkele inleidende hoofdstukken en daarna de soortbeschrijvingen. Een aantal bijlagen completeert het geheel. De inleidende hoofdstukken beslaan ongeveer 25 pagina's. Hierin worden eerst de herkomst en betrouwbaarheid van de gegevens behandeld; daarna volgt een hoofdstuk waarin de bijen aan de diverse duinlandschappen worden gerelateerd. Vervolgens doet de auteur de beginnende inventarisator allerlei suggesties aan de hand voor het vangen en op naam brengen van bijen en het documenteren van de waarnemingen. Dit doet recht aan het doel van deze atlas: het aansporen van liefhebbers om mee te helpen de bijenstand van de AWD beter in kaart te brengen. Veel kilometerhokken zijn namelijk nog onvoldoende onderzocht. Tenslotte wordt een aantal pagina's besteed aan suggesties voor het natuurbeheer. De soortbeschrijvingen beslaan het grootste deel van het boekje. Voor iedere soort is een in kleur uitgevoerde stippenkaart opgenomen en worden uiterlijk, biotoop en voorkomen



beschreven. Een apart kadertje geeft nog informatie over vliegtijd, bloembezoek, nestkeuze, sociaal gedrag, eventuele koekoeksbijen en gegevens over geregistreeerde aantallen in de periodes voor en na 1980. De stippen hebben betrekking op de periodes 1980 - 1997, 1998 - 2001 en 2002-2003. Gegevens van vóór 1980 konden niet als stippen worden verwerkt omdat de locaties van de waarnemingen of vangsten niet nauwkeurig bekend zijn.

De bijlagen bevatten onder andere een systematisch overzicht en een lijst van de verdwenen soorten. 16 soorten zijn in kleur afgebeeld, met behulp daarvan kunnen beginnende waarnemers diverse goed herkenbare bijen determineren en de gegevens daarvan invullen op een eveneens als bijlage opgenomen waarnemingenformulier.

De kenmerkende, gedragen en heldere stijl van de auteur komt goed tot uiting in de eerste hoofdstukken. De beschrijving van de duinlandschappen met de daarbij behorende bijen is beslist uniek. Ik mis wel een hoofdstuk over de levenswijze. Een verwijzing naar de waarde van bijen als indicators van de toestand van onze ecosystemen ontbreekt eveneens. Heel informatief is de tekst over het natuurbeheer gericht op wilde bijen, waarin een 'hot item', begrazing, gelukkig aan de orde komt; toepassing daarvan dient met beleid te gebeuren.

Als inventarisator van het duingebied Meijndel, tussen Den Haag en Wassenaar, was ik benieuwd naar de overeenkomsten, maar nog meer naar de verschillen tussen de twee gebieden. *Antophora furcata* komt in de AWD voor maar niet in Meijndel. Anderzijds is er geen *Lasioglossum quadrinotatum* of *Anthidium punctatum* in de AWD te vinden, in Meijndel zijn deze soorten algemeen tot talrijk.

En zouden *Hylaeus spilotus* en *Hoplitis spinulosa* echt niet in Meijndel voorkomen?

Aan een ieder die geïnteresseerd is in bijen en duinen beveel ik dit boekje van harte aan. EIS-Nederland en het Waterleidingbedrijf Amsterdam verdienen complimenten voor hun rol in de totstandkoming ervan. En boyenal: proficiat, Jeroen!